

קריאה לא למכור דירות לערבים בנצרת עילית

בשנת 1997 פרסם מקומוץ בנצרת-עילית, כי מנחם אריאב, ראש עיריית נצרת-עילית אמר שאינו רוצה כי דירות בעיר יימכרו לערבים. עדאלה פנתה ליועץ המשפטי לממשלה, ודרשה לחקור את ראש העירייה ולהעמידו לדין בשל התבטאות גזענית זו. היועץ המשפטי לממשלה הסכים כי למלא תפקיד ציבורי אסור להשמיע הערות כאלו, אך אמר כי לא היתה בכך כל עבירה וכי הוא מעדיף שלא להפעיל את חוק העונשין במקרים מעין אלה. על אף שעדאלה ביקשה מן היועץ המשפטי לשוב ולשקול את עמדתו, עמד האחרון על דעתו ועל סירובו.

התבטאויות גזעניות של מועמדים בבחירות המוניציפליות

בעת הבחירות לרשויות המקומיות בנובמבר 1998 שלחה עדאלה מכתב ליועץ המשפטי לממשלה בדרישה לפתוח בחקירה נגד זאב הרטמן, מועמד לראשות העירייה בנצרת עילית, עקב דברי הסתה שהשמיע נגד תושבים ערבים המתגוררים בעיר זו. בדבריו קרא האיש לתושבים היהודים שלא למכור דירות לערבים. הוא גם קרא להעביר את הבעלות על קרקעות העיר נצרת עילית ממניהל מקרקעי ישראל לסוכנות היהודית, כיוון שזו אינה מוכרת דירות לערבים. בעלון מטעם המועמד לראשות העירייה תואר המצב הנוכחי, כאשר 10% מתושבי נצרת עילית הם ערבים, כ"סיוט".

במקרה זה פסל היועץ המשפטי לממשלה את האיש מלהתמודד בבחירות על ראשות העירייה עקב דברי ההסתה שלו.

המאבק נגד גזענות והסתה

עדאלה פנתה ליועץ המשפטי לממשלה גם עקב דבריו של מועמד לראשות עיריית כרמיאל, אבי פלדמן, ראש סיעת הליכוד במועצת העיר. האיש הביע בפומבי דברי גזענות נגד הערבים: הוא ביטא רצון להעביר את תושבי רמיה, שכונה ערבית "לא מוכרת" בשטח השיפוט של כרמיאל, ליישובים ערביים אחרים באזור. הוא גם הציע לגבות דמי כניסה לפארקים בכרמיאל כדי להרתיע משפחות ערביות מלבקר בהם.

עדאלה ביקשה לחקור את הדברים, ואם יהיה מקום לכך – להעמיד את האיש לדין. בתגובה על מכתב עדאלה הורה היועץ המשפטי לממשלה לפתוח בחקירה נגד האיש, אך טרם הוחלט באם להעמידו לדין באשמת הסתה לגזענות.

סיסמאות גזעניות ברחובות באר שבע

על קירות סניף הדואר וסניף בנק לאומי בשדרות הנשיא (רגר) בבאר שבע התנוססו הסיסמאות "כהנא צדק" ו"כולנו כהנא" במשך תקופה ארוכה, כפי שהן מתנוססות על קירות במקומות רבים בארץ, בעיקר בשטחים ציבוריים הנמצאים באחריות הרשויות המקומיות. עדאלה פנתה אל עיריית באר שבע ודרשה את מחיקת הסיסמאות האלה כמתבקש מהיותה רשות מקומית המחויבת, בין היתר, לנקיון מקומות ציבוריים. בעקבות הדרישה מחקה עיריית באר שבע את הסיסמאות מהקירות.

הסתה במקומוץ היוצא בבאר שבע

"משוב" הינו מגזין דו-שבועי היוצא לאור באזור הנגב. בגיליון חודש מארס 2000 הופיעה כתבת שער גדולה ש"התריעה"

מפני "הסכנה מפלישת הבדואים אל אדמות מדינה והשתלטותם על קרקע זו". באותה כתבה הופיעה מפה המראה את ההתרחבות, לכאורה, של הכפרים הלא-מוכרים בנגב. המפה שורטטה כך שבאר-שבע נראתה בה כקטנה יותר מכל אחד מהיישובים הלא-מוכרים. בנוסף לכך, עסק מאמר המערכת של הגיליון בנושא גניבת קרקעות המדינה על ידי הבדואים.

עדאלה פנתה לעורך העיתון בדרישה לפרסום התנצלות בגודל ובמקום זהים לאלה של הכתבה, בשל אי-הדיוקים וההשמצה שבפרסום. שני גליונות מאוחר יותר, לאחר שהבהירה עדאלה לעורך מה הן האופציות המשפטיות העומדות בפני התושבים הערבים בנגב, פרסם "משוב" התנצלות בפני אוכלוסייה זו, באותו הגודל ובאותו המקום שבו הופיע המאמר המשמיץ.

המועצה הציבורית לדמוגרפיה

המועצה הציבורית לדמוגרפיה הוקמה בשנת 1967 על מנת לעודד את גידול האוכלוסייה היהודית בישראל. בשנת 1986 שבה הממשלה ואישרה את חשיבות המועצה והגוף המסונף אליה, המרכז לדמוגרפיה. גוף זה מתאם את מאמצי רשויות השלטון ביחס להגדלת האוכלוסייה. ביולי 1998 פנתה עדאלה לשר העבודה והרווחה וליו"ר המועצה לדמוגרפיה, בדרישה שיעבירו אליה מידע על פעילות המועצה, בנימוק שהמטרה של הגדלת האוכלוסייה היהודית מהווה אפליה בוטה נגד האזרחים הערבים. עדאלה ביקשה לדעת מדוע חזרה המועצה לפעול אחרי שלא היתה פעילה זמן רב, ומה מספר הישיבות שהתקיימו. כן דרשה עדאלה העתקים הן מסדר היום והן מפרוטוקול הישיבות הללו.

משרד העבודה והרווחה השיב, שגידול האוכלוסייה הערבית אינו נתפש כ"איום דמוגרפי", וכי למעשה המועצה תומכת בגידול האוכלוסייה בלא הבדל לאום. בעקבות בקשה חוזרת של עדאלה נשלחו אליו סדר היום ופרוטוקולים של ישיבות המועצה.

התבטאות גזענית של קצין משטרה

באוקטובר 1999 נערך חיפוש, על פי צו בית משפט, בביתם של שני אחים מן הכפר מועאווייה שבואדי ערה, בפיקודו של קצין המשטרה יקי אזולאי, מפקד משטרת עירון. במהלך החיפוש נתפסו 3 אקדחים, גז מדמיע ופצצות עשן, שלגירסת החוקרים הוחזקו למטרות פליליות.

בעקבות החיפוש דווח כי יקי אזולאי השמיע שורת הערות שצוטטה בעיתון "הארץ", רובן ככולן היו בגדר הסתה לגזענות נגד הערבים בישראל. בין השאר דווח כי אזולאי אמר: "בחברה הערבית כל אזרח מבקש להחזיק נשק כדי שיהיה בעל מעמד... יש שני דברים שמבחינת הערבי מקנים מעמד: נשק וחלקת אדמה. זה שווה לו יותר מאחיו ובני המשפחה האחרים. ערבי יהיה מוכן להילחם על הנשק ולא לוותר עליו, בעוד שעל אשתו יוותר בלי בעיה".

בעקבות התבטאויות אלה פנתה עדאלה ליועץ המשפטי לממשלה, למפכ"ל ולשר לבטחון פנים, ובהתבסס על סעיף 144 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, הקובע כי הסתה לגזענות היא עבירה, ביקשה כי היועץ המשפטי לממשלה יחקור ויפתח בהליכים פליליים נגד אזולאי. עדאלה ביקשה ממפכ"ל המשטרה ומהשר לבטחון פנים לפתוח בחקירה פנימית עקב התבטאויותיו של אזולאי, ולהשעותו

מתפקידו עד סיום החקירה נגדו. בכל אחד מהמכתבים הללו הדגישה עדאלה, כי בתוקף תפקידו באזור עירון חייב קצין המשטרה אזולאי לבוא במגע עם אזרחים ערבים מדי יום ביומו, והתבטאות זו מעידה, כי הוא אינו מסוגל למלא חובה זו בצורה אובייקטיבית ושקולה. עוד הדגישה עדאלה, כי עקב מעמדו של אזולאי נדרשת תגובה נחרצת על הערותיו הגזעניות.

באמצע אוקטובר 1999 הודיע המשרד לבטחון פנים לעדאלה, כי "מבדיקה שנערכה ע"י משטרת ישראל וראש המטה במשרדנו עם ממ"ר העמקים ועם מת"ח עירון סנ"צ יקי אזולאי, עולה בבירור שהדברים שצוטטו בעיתון הארץ לא נאמרו על ידו. מת"ח עירון התייחס בשיחתו עם הכתב לאירוע שקרה בכפר מעאווייה. בהמשך ציין מת"ח עירון שאחזקת אמל"ח במגזר הערבי היא סטטוס והוא בא אפילו על חשבון סיכון חיי המשפחה והילדים". השר לבטחון פנים, נאמר בהמשך המכתב, "אינו רואה בהתבטאות זו התבטאות גזענית או פלילית".

עדאלה ניהלה חליפת מכתבים עם "הארץ", ובה שב העיתון ואישר כי הציטוטים היו מדויקים, וכי אין לו מה להוסיף או לתקן ביחס לפרסום המקורי. מדאיגה עוד יותר היתה תגובתו של היועץ המשפטי לממשלה, שהתקבלה במשרדי עדאלה בדצמבר 1999. משם נמסר, כי הסתיימה החקירה הפלילית ביחס להתבטאויותיו של אזולאי, וכי גם בהנחה שהציטוטים ב"הארץ" מדויקים, לא נמצאה בהן ראיה להסתה לגזענות.

"בזכות העלייה הרוסית הנפלאה כבר לא רואים ערבים"

בנאום שנשא בטקס בו הוענקה "קביעות" לחמישה עובדים בבית החולים "כפר

שאול" (ביניהם עובדים שהיגרו מרוסיה), בפברואר 2000, אמר המנהל האדמיניסטרטיבי של בית החולים: "קודם היו רואים ערבים בכל מקום, ועכשיו, בזכות העלייה הרוסית הנפלאה, כבר לא רואים אותם". המידע הגיע אל משרדי עדאלה באמצעות אחת העובדות בבית החולים. היא שלחה מכתב אל אותו מנהל, עם העתק לעדאלה, וחתמה אותו בשם "נפש יהודי".

במארס 2000 פנתה עדאלה אל היועץ המשפטי לממשלה וביקשה את העמדת אותו מנהל לדין פלילי. בעקבות הפנייה, המליץ היועץ המשפטי לממשלה על פתיחה בחקירה.